

MAGYAR LAPOK

X. évfolyam, 87 (2649) szám

KERESZTENY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, — 1941 április 17

Német-török barátsági szerződés készül (?)

Wavel tábornok a végrehajtó hatalom átadását kívánja az egyiptomi kormánytól. Az egész albán hadszíntéren visszavonulnak a görög csapatok. Klissurát elfoglalták az olaszok

Százezer gyujtóbomba hullott az éjszaka Londonra

Berlinből jelentik: (MTI) Berlinben külföldi forrásból hírek terjedtek el német-török barátsági szerződés megkötéséről. A külügyminiszteriumban nem erősítették meg ezeket a híreket.

Jugoszlávia nincs többé...

Rómából jelentik: (MTI) A Popolo di Roma csütörtöki száma a következőket írja:

— A balkáni angol kaland utolsó fejezete tehát véget ért. Jugoszlávia nincs többé és nem is lesz soha többé. Egy órának örülete romlásba döntött egy államot, amelynek fennmaradására minden biztosítékot megadtak. Öngyilkosságról van szó, amely lehetővé tette, hogy a versaillesi tákolmány utolsó maradványát is eltávolítsák. Fennmarad még az angolok görög szövetsége, amely a reá nézve kedvező talaj- és időjárási viszonyok miatt eddig ellen tudott állani. Az események gyors egymásutánban következnek és a német alakulatok már az olimposi vonalon is jóval túl járnak.

A lap isztanbuli jelentése szerint Wavel tábornok felszólította az egyiptomi miniszterelnököt, adja át az angol katonai hatóságoknak Egyiptom végrehajtó hatalmát. Arra hivatkozik, hogy tekintettel az olasz-német támadásra, csak a végrehajtó hatalom teljes birtokában tudja megtenni a szükséges intézkedéseket. Az egyiptomi miniszterelnök hír szerint felhaborodottan utasította vissza az angol főparancsnok kívánságát.

Egyre újabb szerb egységek rakják le a fegyvert.

Berlinből jelentik: (NTI) Értesülés szerint a szerb csapatok felmorzsolása a megvert ellenséges sereg többi részénél is folytatódik, miután óráról-órára újabb egységek rakják le a fegyvert. A német csapatok által zsákmányolt lőszer és fegyver mennyisége egyelőre át sem tekinthető. A szerbek visszavonulási útvonalain a megvert sereg remültsége mutatkozik. A foglyok nagy tömegben állandóan özönlenek a gyujtótáborok felé.

Elhagyta Bulgáriát a szerb ügyvivő.

Szófiából jelentik: (NTI) A bolgár rádió bemondója a Jugoszláviával való diplomáciai kapcsolatok megszakításával összefüggésben ramuta-

tott arra, hogy a szerb kormány és különösen annak diplomáciai képviselője veszedelmes tevékenységet fejtett ki, amelyet idejében ártalmatlanná kellett tenni. Természetes, hogy nem lehetett továbbra is helye bolgár területen annak a követségnek, amely ilyen üzlempert folytatott.

Szófiából jelentik: (NTI) Szofronovics, az eddigi szerb ügyvivő, hír szerint elhagyta Bulgáriát és Istanbulba utazott.

Rómából jelentik: A görög csapatok az egész albán fronton visszavonulnak. A IX. és XI-ik olasz hadsereg szakadatlanul üldözi az ellenséget. Skutari környékén a harci tevékenység megszűnt és teljes nyugalom uralkodik.

Berlinből jelentik: (NTI) Az Egyesült Államok haditengerészetiügyi minisztere azt állította a képviselőház kato-

nai bizottsága előtt hogy az Egyesült Államokat egyre jobban fenyegeti, bekerítik és elszigetelik.

A Deutsche Diplomatisch Politische Korrespondenz ezzel kapcsolatban leszögezi, hogy ez az állítás egy kissé erős.

— Csodálatos — írja — hogy mértékadó amerikai személyeknek van bátorságuk így beszélni. A háborus pártiak beszélnek így, akik a bevált Monroe-elvet elvetve, előre megfontolt szándékkal előidezték a feszültséget, mellyel meghökkenítettek minden népet. Ha a jó sors úgy akarja, hogy Knox és Stimson minden kihívó fáradozása ellenére az Egyesült Államok megőrizze a békét, a történelemnek meg kell állapítania, hogy csak az óvilág kicsiny népeinek felelősségteljes és megfontolt mgatartásának eredménye volt ez.

Estétől reggelig szakadatlanul bombázták Londont a németek

Londonból jelentik: A Reuter Iroda azt állítja, hogy az a támadás, amelyet London az elmúlt éjszaka átért, hevesebb volt valamennyi eddigienél. A német bombavetők nyomban a sötétség beálltával megkezdtek a támadást. — Egymást követő hullámokban jelentek meg a főváros felett és egész reggelig szakadatlanul bombázták a várost. A bombák okozta tüzek a reggeli órákban is égtek. A Reuter Iroda egyik munkatársa bejárta a várost és a saját szemével látta, amint az asszonyok is segítettek a tüzek eloltásában. Az áldozatok száma nagy és hatalmas kár is keletkezett. Londonon kívül elsősorban középangliai és délkeletangliai grótságokra estek bombák.

Berlinből jelentik: (NTI) Az elmúlt éjjel London ellen intézett légitámadást több száz német harci repülőgép hajtott végre. Szerda este 22 órától csütörtök hajnali 4 óra 30-ig tartó idő alatt száz meg száz romboló és mintegy százezer gyujtóbombát dobtak le az angol főváros hadicéljaira. Ez volt a legsúlyosabb légitámadás, amelyet német harci kötelékek idáig London ellen intéztek. Elsősorban a

kikötőt támadták. Az utóljára visszatérő repülőgépek mintegy nyolcvan nagy tüzet és több óriási tüztengert figyeltek meg, amelyek nagy, összefüggő területeket borítottak lángba. A támadást több robbanás követte, amelyeket a csatornamenti német tűzállásokban is hallhattak. A dokkok és Chatham szintén súlyos kárt szenvedtek.

Angol hajók pusztulása

Berlinből jelentik: (NTI) A Szent György csatornában szerdára virradó éjszaka a német repülőgépek több brit felfegyverzett hajót elsüllyesztettek. Elsüllyedt egy tizezer tonnás szállítóőzős is. Egy hatezer tonnás gőzös felrobbant és elsüllyedt. Egy harmadik ugyancsak hatezer tonnás gőzös elsüllyedt és egy másik hatezer tonnás gő-

zös elpusztulásával számolni lehet. A Humber torkolatában egy háromezer tonnás gőzöst ért súlyos találat.

Londonból jelentik: (Reuter) A tengerügyi hivatal közli: A Szicília és Tripolis közötti tengeri útközvetben Mohovk hadihajót torpedótalálat érte és elsüllyedt. A legénység nagyrészt és a kapitányt megmentették.

Newyorkból jelentik: (NTI) Newyorki hajózási körök szerint a 6870 tonnás Jaden volt amerikai gőzöst, mely utabban brit lobogó alatt White név alatt hajózott és a 10.920 tonnás Northern Prince brit motoros hajót az Atlanti Óceán északi részén elsüllyesztették. Egy angol kikötő ellen intézett légitámadás alkalmával súlyosan megrongálták az Eastern Prince hajót is.

Newyorkból jelentik: (NTI) Newyorki tengerészeti körök szerint egy német hadihajó az Indiai Óceánon elsüllyesztette a 10.061 tonnás Commissaire Ramel nevű volt személyszállító gőzöst, amelyet az angolok csapatszállyásra használtak.

Berlinből jelentik: (NTI) Április hó 16-án négy Bristol-Bleinheim mintájú angol repülőgép támadást intézett az Északi tenger német partvidéke ellen. A ledobott bombák egy szenatoriumot, egy jelkészleket és két kórházat súlyosan megrongáltak. Katonai berendezésekben nem esett kár. Néhány ember életét veszítette.

Tizenötezer foglyot ejtettek eddig csapataink.

Berlinből jelentik: (MTI): A német lapok budapesti jelentések alapján beszámolnak a Duna-Tisza közötti területen folyó tisztogatásról. Megemlítik, hogy eddig körülbelül tizenötezer fogoly, száz ágyú és más értékes hadianyag jutott a magyar horvátok kezébe.

Szófiából jelentik: (MTI): Az egész sajtó közli a Magyar Távirati Iroda jelentését Szovjetországnak a bácskai magyar fellépéssel szemben tanúsított magatartásáról. A Mir az erről szóló távirathoz a következő rövid mondatot fűzte:

— A magyar érvelés semmi más, mint emlékeztetés az 1939—40-es évre, amikor Szovjetország cselekvő módon megvédte testvéreit.

A Pest írja: A megszünt Jugoszláviában mintegy felmilkó magyar élt. Az 1910-es magyar népszámlálás szerint 545.662 fő volt a magyarok száma. Az 1910-es adatok szerint Horvát-szlavonországban 105.948 magyar volt. A Jugoszláviának jutott területen 577.549 magyar élt az elcsatolás idején. A menekültügyi hivatal 1924-évi kimutatása szerint 1918 és 1921 között 39.272 kiutasítottal csökkent ugyan ez a szám és a gyarapodást nem számítva 538.277 főre rugott a magyarok száma.

A német csapatok tovább nyomulnak előre Görögországban

A tizenegyedik olasz hadsereg elfoglalta Klissurát

Berlinből jelentik (NTI): A német csapatok tovább nyomulnak előre Görögország belsejében és sok foglyot ejtenek.

(Valahol Olaszországban.) Az olasz főhadiszállás 314. közleménye: Szerbiában a második hadtest gépesített oszlopai Ragusa felé nyomulnak előre. A tengerészeti osztagok befejezték a dalmát szigetek elfoglalását Albánia felől, más gépesített hadoszlopok Antivari felől és Cetinje elfoglalása és az ellenség végső ellenállásának megfőrése után Ragusa felé haladnak előre, összetalálkozva az észak felőli más hadtestekkel. A görög harctéren erős ellenséges ellenállással és a terep- és útnehézségekkel szemben csapataink tovább nyomulnak előre a Prespa tótól az Adriáig. A II. hadsereg elkezdett harc után elfoglalta Klissurát. Tovább haladnak előre. Az ellenség jelentékeny veszteséget szenvedett. Sok foglyot ejtettünk, nagymennyiségű hadianyagot zsákmányoltunk. Cyrenaiában tovább folyik az olasz és német csapatok nyomása Tobruk, valamint Sollum környéke ellen. A Djebelnél elvágták ellenséges osztagok összeköttetését. Keletafrikában a Galla Sídamo vidékén lévő Baro folyón az átkelést megkísérlő ellenséges erőket heves ellentámadással megfutamítottuk. Gambellától északra fekvő Dembidollotól nyugatra elkezdett harcokban az ellenségnek súlyos veszteségeket okoztunk.

NYOMOTT ÉS BIZONYTALAN HANGULAT LONDONBAN

Berlinből jelentik: (TI) Német gyorsaságúak az Északi Tengeren és a csatornában a csütörtökre virradó éjjel sikeresen tevékenykedtek. Részletek még nem ismeretesek.

Stockholmból jelentik: (NTI) Mint a svéd lapok londoni levelezői jelentik az angol fővárosban a német csapatok győzelmes balkáni előnyomulásának hatása alatt igen nyomott és bizonytalan lett a hangulat. Az angol közönséget még ennél is erősebben nyugtalanítja az afrikai helyzet. Mint a Daily Viheter londoni levelezője jelenti, az Ewening News az afrikai helyzetet összefoglalva a Brit Szigetnek az invázió, vagy kiéheztetés folytán való elvesztésén kívül a legnagyobb szerencsétlenségnek Egyiptom elvesztését tartja a brit birodalom szempontjából.

Tokióból jelentik: (NTI) Az Asahi Simbun jelentése szerint Manilla szigete újabb gyűjtőhely lesz az Angliába irányuló hadinyagszállítmányoknak. — Ha az Atlanti oceáni szállítási nehézségekbe ütközik, akkor a Csendes óceánon át a Szuezi csatorna felé irányítják Manillából a szállítmányokat.

Berlinből jelentik: (NTI) Értesülés szerint harci és zuhanóbombázó kötelékek Görögországban ellenséges menetszlopokat és csapatgyülekezőhelyeket támadtak meg. A Larissa elleni támadás során a földön 22 repülőgépet pusztítottak el. Ezek közül 13 Bristol Blenheim, 6 Hurricane és három ismeretlen mintájú volt. Légi harcokban három Hurricane és 5 más

mintájú gépet lőtünk le. A francia megszállott terület felett vívott légi harcokban 17 ellenséges gépet pusztítottunk el. Az ellenség vesztesége eszerint a tegnapi nap folyamán 39 gép volt, ezzel szemben német részről mindössze 4 gép veszett el.

Londonból jelentik: Mint a Reuter iroda jelenti, a Times katonai munkatársa a libiai helyzettel foglalkozva, azt írja, hogy Tobruk ellen most valószínűleg újabb támadások következnek. Ami az általános észak-afrikai helyzetet illeti, a lap munkatársa úgy véli, hogy a német erők valószínűleg túlnyomó fölényben vannak.

Eljárást indított a dán kormány Kaufmann követ ellen

Hivatalos nyilatkozat szerint a követ veszélybe sodorta a dán állam önállóságát és biztonságát

Koppenhágából jelentik (NTI): Kaufmann követet elbocsátották a külügyminisztérium szolgálatából. Egyidejűen a dán kormány eljárást indított ellene.

Koppenhágából jelentik (NTI): A dán külügyminisztérium szerdán nyilatkozatot tett közre arról az egyezményről, amelyet a közben hazarendelt washingtoni dán követ kötött az Egyesült Államok kormányával Grönland ügyében.

A nyilatkozat szerint Kaufmann követ vétett a király ellen és komoly nehézséget támasztott a dán kormánynak azzal, hogy önkényesen megállapodást kötött, amelynek értelmében az Egyesült Államok kormánya felelősséget vállalt Grönland védelméért. Ennek értelmében Grönland és annak részei idegen uralom alá kerülnek és a helyzet bizonyos

Az angolok elismerik, hogy a németek mindeddig eredményesen oldották meg a harcok utánpótlását, amely legnagyobb részét légiúton történt. Abban bizakodnak, hogy a víz utánpótlása nehézséget fog okozni. Mindamelllett az Egyiptomot fenyegető veszélyt komolyan kell tekinteni és nem szabad meggondolatlan bizakodásba esni.

Bukarestből jelentik (MTI): A Romániában április 12-én lezuhant szerb repülőgép kilenc halálos áldozata között magasrangú személyek voltak, akik fontos okmányokat vittek magukkal. Feladatuk az volt, hogy előkészítsék a belgrádi kormány és az udvar menekülését egy idegen országba.

Párizsból jelentik: (NTI) Mint a francia lapok jelentik, a Bordeaux melletti hadifogolytábor 19 tagja, akik a húsvét vasárnapra virradó éjjel az angol repülőek bombáinak áldozatai voltak, az egyik északafrikai ezredben szolgáltak és Dünkirchen mellett fedezték az angolok visszavonulását és közben fogságba estek.

alakulása során kiinduló pontjaivá válhatnak a hadműveleteknek. Ezzel a követ vétett nemcsak a hivatali kötelessége ellen, hanem annak megsértésével a dán állam önállóságát és biztonságát is veszélyezteti.

A nankingi hadsereg sikeres támadása a csungkingi csapatok ellen

Sanghaiből jelentik: (NTI) A nankingi kormány meg szervezés alatt álló haderejét először dobta harcba a csungkingi haderővel szemben. Ehatól nyugatra megtámadták a csungkingi csapatokat és visszaűzték őket Lukiangba.

Be kell jelenteni a gazdátlanul maradt földeket

A polgármester a következő hírdményt adta ki: A 2620—1941. M. E. és ennek végrehajtása tárgyában kiadott 196.900—1941. Földművelésügyi Minisztériumi rendelet alapján felhívom a város mezőgazdasággal foglalkozó lakosságát, hogy földjeiket a fontos nemzeti érdekre való tekintettel haladéktalanul munkálják meg. Minden talpalatnyi föld okszerű kihasználása a mai időkben nemcsak egyéni érdek, de hazafiai kötelesség is. A munkálatok végrehajtását szakközseggel állandóan ellenőrizetelni fogom. Amennyiben azt fogom tapasztalni, hogy ezen felhívásom ellenére mezőgazdasági területek művelés nélkül maradnak, fenti rendeletek értelmében a honvédelmi szolgálatok igénybevételei el fogom rendelni.

Felhívom ezért azon mezőgazdasági ingatlanok tulajdonosait, akik földjeiket akár fogatos, akár kézi munkával hiányában megművelni nem tud-

ják és a honvédelmi munkaszolgálatot igénybe kívánják venni, három nap alatt jelentkezzenek a gazdasági ügyosztálynál (városháza I. em. 24.). Figyelmeztetem azonban az igénybevéni szándékozót, hogy ezen munkaszolgáltatás nem ingyenes, hanem munkanemenként azon vidéken szokásos bár fizetendő érte, amelynek értéke előre letétbe helyezendő.

Ismételten felhívom a lakosságot, hogy aki olyan mezőgazdasági ingatlanról tudomást szerez, amelynek tulajdonosa eltávozott és gazdátlanul, vagy műveletlenül van, ezt haladéktalanul jelentse be a gazdasági ügyosztályba. Elvárom a város mezőgazdasággal foglalkozó lakosságtól, hogy hazafias kötelességének minden földtulajdonnal bíró lakos feljes mértékben eleget fog tenni. Nagyvárad, 1941. április 17. Dr. Soós s. k. polgármester.

Felrobbantották a londoni kristálypalotát

Amszterdamból jelentik: (NTI) Mint a londoni rádió jelenti, az ugyanvezett Kristálypalotát szerdán felrobbantották. A felrobbantás egyik okaként a rádió azt jelölte meg, hogy a Kristálypalota óriási tömeg ócskavasat szolgált

A premontrai rend ünnepe

Fehérvásárnapján a premontrai templomban a rend visszaállítása emlékére szentségimádás lesz. Az emlékünnepe reggel 7, 8 és fél 11 órakor csendesmise, 9 órakor ünnepélyes mise, este fél 7 órakor szentbeszéd és ünnepélyes litánia lesz.

Az ünnepeket a rend annak az emlékére tartja meg, hogy 1802. év április 25-én fehérvásárnapján kezdte meg a visszaállított rend hivatalosan működését.

II. József, a „kalapos király” 1787 március 26-án szüntette meg a jársói prépostságot, ugyanekkor a nagyváradi-hegyfoki prépostságot is és a javait a vallásalaphoz csatolta.

A visszaállításkor élben volt 15 premontrai, akik között rendtörténeli szempontból a legkiválóbb Zásó András egyetemi tanár, rector és Mallyó József, a rend hárséges és lelkes ismeretes történetírója, aki irodalmi összeköttetésben volt korának legjelesebb emberével, szép könyvtárral és éremgyűjteménnyel hagyott maga után.

A visszaállítás után első prépost, Zásó András a legjelesebb helyeken működött azelőtt: a kassai egyetemen, a győri akadémián, az egri líceumban, majd a pesti egyetemen, ahol dékán, majd rector magnificus lett.

Amikor II. József 1798 február hó 20-án meghalt, megindult a mozgalom a rend visszaállítására érdekében.

1802 március 20-án Klokker Imre várad-szentmártoni plébános Bihar megye közgyűléséhez folyamodványt adott be a rend visszaállítására érdekében. Torna-vármegye a királyhoz írt fel, ezekhez csatlakoztak Sáros, Szepes, Zemplén és Borsod vármegyék. Összesen 16 vármegye kérelmezte a rend visszaállítását a királynál, a nádornál, a helytartótanácsnál, a primásnál és az országbírónál.

A visszaállítás hivatalos ünnepén Szányi Ferenc rosznyói püspök íktatta be az első prépostot a jársói díszes székesegyházban fehérvásárnapján, miután felolvastatta a legfőbb okiratot, amely a rend visszaállítását elrendelte.

1802 május havában történt a jársói, a leleszi és a váradhegyfoki prépostság birtokainak átvétele.

(Dr. Farkas Róbert premontrai r. kanonok írta meg a rend történetét a visszaállítás óta az 1802-1902 jubileumra.)

A rend családi ünnepére szeretettel hívja meg a hívőket, amely a mostani prépost, dr. Gerinczy Pál alatt visszanyerte régi egységét, öt gimnáziummal és 13 plébániával.

6 művészi levelezőlap 4 pengő
RONA fényképésznél
Teleki P. utca 4. sz.

Nagy katonai diszpompával temettek el Budapesten három hősi halált halt ejtőernyős magyar tisztet

A temetésen megjelent a Kormányzó és a német légielő képviselője is

Budapestről jelentik: (MTI) Vitéz Bertalan Árpád m. kir. őrnagy, a m. kir. ejtőernyős zászlóalj parancsnoka, a katonai Mária Terézia Rend lovagja, április 12-én, életének 44. évében, ejtőernyős hősi halált halt.

A Magyar Távirati Iroda jelenti. Szerdán délután temették a Parkasréti temetőben nagy katonai pompával az e hó 12-én ejtőernyős hősi halált halt három magyar tisztet, vitéz Bertalan Árpád őrnagyot, a magyar ejtőernyős zászlóalj parancsnokát, Kelemen Károly századost és Bene László főhadnagyot. A temetésen megjelent a Kormányzó Ur, József királyi herceg tábornagy, vitéz Bartha Károly honvédelmi miniszter, Wolf Otaf titkos tanácsos, a tábornoki több tanja és a különböző fegyvernemek képviselői. Képviseltette magát a temetésen a német légielő is.

Nyugdíjasok is kirendelhetők közszolgálatra

Fontos rendelkezéseket adott ki a kormány

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A kormány rendeletet adott ki, amely kimondja, hogy a katonai közigazgatás szervei, valamint a katonai közigazgatás alá tartozó polgári közigazgatási szervekhez az illetékes miniszter kirendelhet szolgálattételre a főfelügyelete alá tartozó tényleges szolgálatban álló, valamint 70 életévét be nem töltött nyugállományba helyezett állami alkalmazottakat. Az ilyen szolgálattételre az illető beleegyezésével közszolgálatban nem álló személyt is ki lehet rendelni. Más miniszter főfelügyelete alá tartozó alkalmazottakat az illetékes miniszter hozzájárulásával lehet kirendelni.

A RÉZMÉSZPOR FORGALOMNAK SZABÁLYOZÁSA

A kormány rendelettel szabályozta a rézmészpor forgalmát, amelyet csak szőlőgazdálkodási célokra szabad forgalomba hozni. A szőlőgazdák részére csak utalvány ellenében szabad kiszolgáltatni. Holdanként öt kiló szőlőszálatnak ki

HALÁSZATI TILALOM

A földművelésügyi miniszter rendeletet adott ki, amelynek értelmében idén a nyílt vizeken a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészen április 15-étől június 15-éig általános halászati tilalmat rendelt el.

A TARTALEKOSOK ÉS PÓTTARTALEKOSOK MAGÁN- JÖGI KÖTELEZETTSÉGEI

Budapest, a MTI. jelenti: A Budapesti Közlöny legközelebbi száma

Az átképző gyorsírási szakfolyóirat új kezdő gyorsírási, gépírási, levelezési és helyesírási tanfolyamot nyitott. Jelenkezéseket még felvesz a tanfolyam vezetője: Mussolini tér 10 sz., Kereskedelmi csarnok épülete, I. emelet. Allamvizsga. Közérvényes állami bizonyítvány.

közi a magyar királyi minisztériumnak rendeletét a tényleges katonai szolgálatot teljesítő tartalékosok és póttartalékosok magánjogi kötelezettségeire vonatkozó eddigi rendeleteket kiegészítő rendeletet.

Előre foglalhat budapesti szállást a közönség a május 2-án megnyíló Budapesti Nemzetközi Vásár alkalmára

Különvonatok tömegét tervezik a Budapesti Nemzetközi Vásárra

Budapest máris megkezdte a május 2-án megnyíló Nemzetközi Vásárral kapcsolatos idegenforgalmi előkészületeket. A magyar főváros Délkelet-Európa legnagyobb szálloda-városa. A Dunapartot híres szállodalapok sora szegélyezi és a Belvárosban, a nagy körutakon és sugárutakon, a város legszebb terein is mindenütt láthatjuk az egyenként sokszáz vendégnek kényelmes helyet biztosító modern hoteleket, szobnál-szebb penziókat. Sok ezer szoba, így várja itt állandóan a vendégeket. Május 2-től 12-ig, a Budapesti Nemzetközi Vásár idején mégis a fővárosnak ez a nagy szálló- és penzió-felkészültsége sem mutatkozik elegendőnek.

A Budapesti Nemzetközi Vásár idején Budapestből második Lipcse lesz. A Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala hónapokkal előre felhívással, társadalmi akciókkal, nagy nyilvános és ellenőrző apparátussal, kartortékba gyűjti mindazokat a magánlakásokat, amelyekben fizető szállóvendég befogadására alkalmas kényelmes szoba van feleslegben. Ezeket az alkalmi elszállásolási lehetőségeket az utcák fekvése, az árfeltételek és egyéb különleges szempontok szerint osztják csoportokba úgy, hogy mire a Vásár közeledik, a közönség a féláru utazás lehetőségét biztosító „vásárigazolmányhoz” csatolt igényfőlap felhasználásával, hetekkel mielőtt Budapestre indul, a Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalánál (Budapest, V. Deák Ferenc-u. 2.), foglalási, vagy kezlési költség nélkül, előre foglalhat igényének megfelelő magán szállást. Segít a Székesfőváros Idegenforgal-

Minden este 9 orától

SANGHAY BAR éjjel 2 óráig

A HÍRES BUDAPESTI SZÓRAKOZÓHELY SZENZÁCIÓS MŰSOR! TÁNC!

10 RAGYOGÓ SANGHAY-GIRL Directrice: La Bella Novatha

Budapest, Horthy Miklós-út 60.

Megalakult az első önálló horvát kormány

A miniszterelnöki és külügyminiszteri tárcát Ante Pavelics államfő vállalta

Zágrábról jelentik: A Mai Nap jelentése szerint Zágrábban szerdán este ünnepélyesen megalakult az első önálló horvát kormány. A horvát rádió is közvetítette az ünnepséget. A megalakulás után Ante Pavelics rövid beszédet mondott. A kormány összeállítása a következő:

Államfő, miniszterelnök és külügyminiszter: dr. Ante Pavelics. Államfőhelyettes, a horvát véderő, a hadifelhengész, a légielő és a csendőrség főparancsnoka: Kvaternik tábornok. Helyettes miniszterelnök: dr. Ozman Ulenics. Igazságügyminiszter: Mirko Puch. Belügyminiszter: Andrija Barukovics. Közegészségügyi miniszter:

dr. Patics. Gazdaságügyi miniszter: Stubics. Vallás- és közoktatásügyi miniszter: dr. Budak. Erdő- és bányászati miniszter: Frankovics. Egyetemenügyi miniszter: dr. Domancsics. Jogügyi kormánybiztos: dr. Djanics. Először a miniszterelnök tette le az esküt, majd a miniszterek. Ezután beolvasták az államfőnek 1933-ban kiadott programját, amely mindvégig az usztasa mozgalom programja maradt. Végül Kvaternik tábornok az egész horvát nép nevében ígéretet tett, hogy mindenképp hűségesen eleget tesz kötelességének.

Horvátország békében és barátságban akar élni Magyarországgal

Rómából jelentik (MTI): A Popolo di Roma zágrábi különtudósítója beszélgetést folytatott Ante Pavelics környezetének egyik tagjával. Arra a kérdésre, hogy mik az új Horvátország céljai, a szóvivő azt felelte, hogy: békében élni mindenki.

— Barátságban akarunk élni Olaszországgal, — mondotta — amely megmentette Pavelicsot. Békében és barátságban akarunk élni a hitleri Németországgal, amely támogatta Horvátországot abban, hogy lerázza a szerb igtát. Békében és barátságban akarunk élni Magyarországgal, amellyel oly hosszú évszázadokon át boldogan együttélünk, közös államban.

Montenegro is független akar lenni

Tiranából jelentik (Stefani): Montenegróban bizottságot alakítottak Montenegro függetlenségének helyreállítására. A bizottság táviratot intézett Mussolinihez és kérte közbenjárását Montenegro érdekeinek megvédésére.

Doroszló község felszabadulása

Doroszlóból jelentik (MTI): A szerbek felrobbantották a Ferenc József csatorna hidját. Csak a két hídfő maradt meg. A gerendákat és a pallokat hidászaink összegyűjtötték és felhasználták: két katonai hidat rögtönöztek a régi mellett. Az egyiket a gyalogság vonult át már napokkal ezelőtt. A másikon most mennek át a tűzerezedek. Pompás munka az, amit hidászaink végeztek.

Doroszló tiszta magyar község. Honvédeink bevonulásakor mindenki az utcán van. A népviselet pompás. Gazdag falu, tiszta, kényelmes házakkal. A honvédség öröme leírhatatlan. Mindenki otthon érzi magát. Erdély-

ben sem voltak boldogabbak a falusiak, mint Doroszlón. Az első nap reggelig állt a bál, a második napon érvénybelépett a szesztilalom. A honvédek úgy indultak tovább, mintha hazulról mentek volna, tisztán, kiplhentén, igaz magyaros megvendégelés után.

Üveg, porcellán, evő eszköz és háztartási cikkek legnagyobb választékban.

Olecs árákban
Deutsch K. I.
üveg, porcellán kereskedő
Nagyvárad, Hlatky Endre utca 4.

Dreher-Haggenmacher Nagyváradi
Sörgyár Rt. Nagyváradi.

MEGHIVÓ

A Dreher-Haggenmacher Nagyváradi Sörgyár Rt. folyó évi április hó 25-én déli 12 órakor a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt. nagyváradi fiókjának helyiségében Nagyváradon, gróf Telcki Pál-utca 2. sz. alatt megtartandó

XXVII-ik évi

rendes közgyűlésére.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése.
2. Az 1939-40. évi mérleg és veszteség-nyereség számla bemutatása, megállapítása és határozathozatal a nyereség felhasználása tárgyában.
3. Határozathozatal az igazgatóság és felügyelőbizottság adandó felmentvény tárgyában.
4. Egy felügyelőbizottsági tag választása.
5. Az igazgatóság és felügyelőbizottság tiszteletdíjának megállapítása.
6. Az alaptőkének egymillióöttszáz-ezer pengőre való felemelése.
7. Az alapszabályok 1. 6., 7., 12., 20., 21., 24., 28. és 33. §-ainak (társaság cége, alaptőke, közgyűlések megtartásának helye, igazgatóság összetétele, javadalmazása, felügyelőbizottság összetétele, tiszta nyereség felosztása, hirdetmények és apró jelentéktelen változtatások) módosítása.

Az igazgatóság.

Felhívjuk t. részvényeseink figyelmét, hogy az alapszabályok 15-ik paragrafusára szerint minden részvényes, aki a közgyűlésen személyesen vagy helyettese által megjelenni kíván, tartozik a közgyűlés napját megelőzően három nappal részvényeit, a még le nem járt szelvényekkel együtt Nagyváradon a vállalat pénztáránál, a Hazai Bank Rt. budapesti intézet pénztáránál, a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt. kolozsvári vagy ezen intézet nagyváradi fiókjánál letétbe helyezni. A letétjegy egyszerűsége a közgyűlésen való részvételre igazolványul szolgál.

Mérleg számla:

Aktívák: Gyári épületek, berendezések és felszerelések Lei 90,518.048. (P. 3,017,268.27). Szállítóeszközök, lovak és tehének Lei 257.430. — (P. 8.581.—). Értékpapírok Lei 780.862 (P. 26,028.73). Pénztári készletek és letétek Lei 3,002.030.— (P. 100,067.66). Anyag- és árukészletek Lei 19,710.304.— (P. 657,010.13). Adósságok és bankkövetelések Lei 14,687.733.— (P. 489,591.10). Átmeneti számla Lei 2,700.421.— (P. 90,014.03). Összesen Lei 131,656.828 (P. 4,388,560.92)

Passzívák: Részvénytőke Lei 40 millió (P. 1,333,333.33). Értékesítési tartalékalap Lei 62,368,984.—

35 perc Kolozsvár
70 perc Budapest
85 perc Marosvásárhely
repülőgéppel.
A Magyar Légiforgalmi r. t.
Járatok télen is közlekednek.
Felvilágosítás: Rákóczi ut 10. sz.
Telefon: 11-17

(P. 2,078,966.13) Hitelezők Lei 25,702.632.— P. 856,754.40). Átmeneti számla Lei 1,888.281.— (P. 62,942.70). Nyereség áthozat mult évről Lei 879,559.— (P. 29,318.63). Folyó évi nyereség Lei 817,372.— (P. 27,245.73). Összesen Lei 131,656.828 (P. 4,388,560.92).

Veszteség és nyereség számla:

Veszteség: Fizetések és bérek Lei 5,464,356.— (P. 182,145.21). Általános költségek Lei 5,634,011.— (P. 187,800.37). Fuvarozási költségek Lei 1,013,593.— (P. 33,786.44). Kifizetett közterhek Lei 24,306,925.— (P. 810,230.84). Nyereség áthozat mult évről Lei 879,559.— (P. 29,318.63). Folyó évi nyereség Lei 817,372.—

(P. 27,245.74). — Összesen Lei 38,115,816.— (P. 1,270,527.23).

Nyereség: Sör- és malátatermékek számla Lei 37,236,257.— (P. 1,241,208.60). Nyereség áthozat mult évről Lei 879,559.— (P. 29,318.63). Összesen Lei 38,115,816.— (P. 1,270,527.23).

1940. augusztus 31-én Bocsány László, dr. Cziffra Kálmán, Haggenmacher Oszkár, dr. Sor Dezső, Bodor Bertalan, Dános Marcell, Horváth Árpád, Szécsi Pál, dr. Bucico Coriolan, Dreher Jenő, dr. Rapoch Jenő.

Megvizsgálta és rendben levőnek találta:

Dr. Szemes Ferenc, Fenyő Sándor, Deutsch Emil.

Beiktatták Kolozsvár és Marosvásárhely főispánját

A közigazgatási bizottságok Erdélyszerte megkezdik működésüket

Kolozsvárról jelentik: (MTI.) A város törvényhatósági bizottsága a város feldíszított üléstermében 22 évi idegen uralom után szerdán tartotta alakuló közgyűlést.

A díszközgyűlést Keledy Tibor polgármester nyitotta meg. Lelkes szavakkal emlékezett meg houvédőgünk dicső fegyvertényéről. Bácska felszabadításáról. Azután a főispán mondotta el beszédét.

Köszönettel adózott nagy barátainknak, Németország és Olaszország vezéreinek. Azután munkatervét

vázolta. Hangoztatta a szociális gondoskodás fontosságát.

A főispán tetszéssel fogadott beszéde után Papp József nyugalmazott főispán, a város 22 év előtti utolsó magyar főispánja üdvözölte a törvényhatósági bizottság tagjait. Az üdvözlő beszédek után a polgármester beszámolt a közigazgatás eddigi munkájáról.

Nagy elismeréssel emlékezett meg a katonai közigazgatás tevékenységéről.

„Erős népi és nemzeti alapon nyugvó hazát akarunk felépíteni,” — mondotta Marosvásárhely főispánja

Marosvásárhelyről jelentik a MTI: Maros-Torda vármegye törvényhatósági bizottsága szerdán délelőtt tartotta alakuló közgyűlést, amelyen gróf Toldalaghy Mihály főispán beiktatták.

A közgyűlést Marton Zsigmond alispán nyitotta meg. Hangsúlyozta, hogy a megye vezetői a legnagyobb jóindulattal kezelik a megye lakosságának ügyeit. A megyében nemzetiségre való különbség nélkül mindenki megtalálja boldogulását.

Gróf Toldalaghy főispán, az alispán üdvözlő szavai után megtartot-

ta székfoglalóját.

— Erős népi és nemzeti alapon nyugvó hazát akarunk felépíteni — mondotta többek között.

Marosvásárhely város törvényhatósága ugyancsak szerdán tartotta alakuló közgyűlést. Május 1. Ferenc polgármester üdvözlő szavai után mondotta el Toldalaghy főispán székfoglaló beszédét. A bizottsági tagok nevében Ugron Gábor volt belügyminiszter köszöntötte az új főispánt. A közgyűlésekről hódoló táviratot küldtek Magyarországi Kormányzójának.

Popoff Mihály adminisztrátori kinevezése általános örömet keltett

Rendeződnek a görögkeleti rutének egyházi viszonyai

A Magyar Távirati Iroda jelentik: Magyarország kormányzója április 12-én dr. Popoff Mihály nagypostérséki helynököt a görögkeleti magyar és a görögkeleti rutén egyházrészek adminisztrátorává nevezte ki.

Ez az intézkedés a görögkeleti magyar és rutén hívek körében osztatlan meglepedést és örömet keltett. Ez a rendelet ugyanis az első lépés a régi óhaj megvalósítására, hogy önálló görögkeleti magyar egyház szervezettség és egyúttal tisztázza a görögkeleti rutének kuszált egyházi viszonyait is. Illetékes helyen ismét hangsúlyozzák, hogy

ez az intézkedés semmiben sem érinti a magyarországi görögkeleti szerb és görögkeleti román egyházaknak a magyar törvényekben gyökerező jogait.

Mert csak olyan egyházrészre és egyházközségekre vonatkozik, amelyek eddig sem tartoztak a görögkeleti szerb vagy görögkeleti román egyházi szervezethez és eddig törvényes egyházi főhatóság nélkül voltak.

Ez az intézkedés nem egyéb, mint ama egyházközségek autonómiájának szervezetszerű kiépítése, amely sem a görögkeleti szerb, sem a görögkeleti román egyhá-

zakhhoz tartóknak nem tekinthetők.

amelyek szervezését az 1868. évi IX. t. c. 9. §-a is biztosította volna. Ennek fogva a magyarországi görögkeleti szerb és görögkeleti román egyházak törvényes jogai változatlanok maradnak. Így pl. a budai görögkeleti szerb püspök továbbra is gyakorolja a joghatóságot mindama egyházközségek felett, amelyek az ő egyházmegyéjéhez tartoztak, továbbá a püspöki fő nélkül maradt többi görögkeleti szerb egyházközség felett is.

A Budapesti Nemzetközi Vásár Hírei

A Szovjetunió impozáns részvétele a Budapesti Nemzetközi Vásáron. A Szovjetunió kb. 1000 négyzetméternyi területen impozáns nemzeti pavillont állít fel a május 2-án megnyitott Budapesti Nemzetközi Vásáron. E pavillonban nemcsak azokat az árukat fogják kiállítani, amelyeket a lipcsei vásáron a német gazdasági terület részére is bemutatnak, hanem Moszkvában ezenkívül még külön kiállítási anyagot állítanak össze a magyar piacot érdeklő exportárukból. A Szovjetunió pavillonjában hivatalos tájékoztatóroda fog az érdeklődőknek felvilágosítást adni a két ország közötti gazdasági kapcsolatokra vonatkozó összes kérdésekben.

Esser német idegenforgalmi államtitkár és más külföldi idegenforgalmi vezető személyiségek meglátogatják a Budapesti Nemzetközi Vásárt. Az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal a május 2—12-ig megtartandó Budapesti Nemzetközi Vásár alkalmából a szomszédos országok idegenforgalmának vezető hivatalos tényezőit meghívja a magyar fővárosba. Ennek az elgondolásnak keretében Varga József kereskedelemügyi miniszter Münchenben tartózkodásakor meghívta Budapestre Esser német idegenforgalmi államtitkárt, aki a meghívást elfogadta. Az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal meghívta továbbá Szlovákia és Jugoszlávia (Belgrád és Zágráb) idegenforgalmi hatóságainak, illetve szervezeteinek vezetőit. A közeljövőben még további meghívások is fognak történni.

Japán résztvesz a Budapesti Nemzetközi Vásáron. A háromhatalmi egyezmény folytán Japán szorosabban kapcsolódik be Európának nemcsak politikai, hanem gazdasági életébe is. Ennek egyik jele, hogy Japán újabban résztvesz minden olyan gazdasági manifesztációban, ahol módjában van nagy tömegek előtt képet adni a Japánban folyó termelő munkáról és az ország exportlehetőségeiről. Több mint egy évtizede, hogy Japán hivatalosan résztvevő a Budapesti Nemzetközi Vásáron. A május 2—12 között tartandó vásáron ismét részt fog venni és bizonyosra vehető, hogy az idei japán kiállítás az elmúlt évtized alatt elért hatalmas fejlődésről fog számot adni.

A Budapesti Nemzetközi Vásár területén nem lesznek hustalan napok. A közellátási miniszter hozzájárult ahhoz, hogy a Budapesti Nemzetközi Vásár területe a vásár egész ideje alatt (május 2—12-ig) mentesüljön a hustalan napokra előírt mindennemű korlátozás alól.

Szarajevónál letele a fegyvert a második szerb hadsereg

Oráról-órára nő a szerb foglyok száma. Görögországban harcra kényszerítették az angol expedíciós hadsereg egy részét

Egyes szerb hatóságok ajánlatot tettek az ellenségeskedés beszüntetésére

Berlinből jelentik (NTI): A véderő főparancsnokság szerdán este közölte, hogy a második szerb hadsereg Szarajevónál letele a fegyvert.

Berlinből jelentik (NTI): A német véderő főparancsnokság szerdai jelentése szerint a szerb hadsereg maradványai feloszlatásban vannak. Német gépesített csapatok Szarajevóig törtek előre és megszállták a várost. A szerb katonák ezrei tették le a fegyvert. A foglyok száma és a hadizsákmány óráról-órára nő. A légi haderő az arcvonal déli részén vasúti berendezéseket és katonai támaszpontokat bombázott. Dalmácia partvidékén telibe találta egy nagy csapat szállítóhajót. A hajó a támadás után oldalra dőlve megállt. Súlyosan megrongáltak azonkívül Brazza szigetnél egy nagy kereskedelmi hajót. Görögországban német csapatok a kivonuló brit és görög kötelékeket hevesen üldözve az Olymposztól délre lévő helységeken, harcra kényszerítették azokat. Görög repülőtereken 17 ellenséges gépet elpusztítottak. Pyreus kikötőjében bombatalálatokkal súlyosan megrongáltak kilenc ellenséges hajót.

Eszakafrikában visszaverték brit páncélos erőknél hadihajóktól támogatott támadását Sollum ellen.

Szerdára virradó éjszaka erős harcok repülőgépekkel Északírországban megtámadták Belfastot, az angolok fontos beviteli és hajóépítő kikötőjét. Már az első támadási hullám során telitalálatok érték a kikötő vidékét és a hadiipari telepeket. Sok romboló és gyújtóbomba esett a Harland és Wolf hajógyárra és nagy tüzeket okozott. Ugyanakkor más harcokotéllekek jó eredménnyel bombázták a hadászati fontos célpontokat, főleg a kikötővárosokat Anglia keleti és déli partjain.

A nap folyamán a megszállott területek ellen végrehajtott berepülési kísérletek során és vadászpilótáink Anglia déli partjai ellen intézett támadásai alkalmával az ellenség április 15-én hat vadászgépet és egy harci repülőgépet veszített. Német részről itt nem volt veszteség. Április 16-ra virradó éjszaka az ellenség csak zavaró támadásokat intézett Észak-Németország partvidéke ellen. A ledobott bombák csak csekély anyagi kárt okoztak. Az ellenség április 11

és 15-ike között 135 gépet és négy záróléggépből veszített. Ugyanakkor a német veszteség 32 gép volt.

Schulters hadnagy, az egyik vadászrezred tisztje azzal tüntette ki magát, hogy kis felderítő járőr élén behatolt messze az ellenség állásai mögé és egy ellenséges hadosztály parancsnokát és több tisztjét foglyul ejtve veszteség nélkül tért vissza.

SPALATÓT ELFOGLALTÁK AZ OLASZOK

(Valahol Olaszországban.) Az olasz főhadiszállás 319. közleménye szerint az első hadsereg gépesített oszlopai elfoglalták Spalatót. A hadsereg folytatja a Zára körüli dalmát szigetvilág megszállását. A görög arcvonalon Vajusig nyomultak előre. A légierő támadta az útvonalakat és hadászati célpontokat. Mély támadást intéztünk

négy helység repülőtere ellen. Megsemmisítették tíz földön vesztélgő gépet. Többet megrongáltak. A német repülőek támadták Eleusis repülőterét, valamint a hasonló nevű öbölben horgonyzó hajókat. Egy hatezer tonnás gőzöst telitalálat ért. Két másik megrongálódott.

Észak-Afrikában folytatódott a Sollum melletti hadművelet és a tobruki erőd bekerítése. Német és olasz gépek támadták az erődítmény kikötőjében horgonyzó hajókat. Az olasz légierő a Földközi-tenger keleti medencéjében megtámadott egy ellenséges hajókaravánt. Egy 15.000 tonnás hajót torpedótalálat ért. A hajó elsüllyedt. Több hajó súlyos sérüléseket szenvedett. Keletafrikában támadtuk jessie szakszán az ellenséges gépesített oszlopok

Görögországban érintkezésbe kerültek a németek az angolokkal

Berlinből jelentik: Az előretörő német csapatok, mint a Német Távírtani Iroda görög hadszíntérről kapott értesülései mondják, heves üldözéssel harcra kényszerítették az ellenséget. Az angol expedíciós hadsereg visszavonulását fedező angol csapatok több helyen igyekeznek ellenállani. Az angol hírverés leplezni igyekszik az angol visszavonulást, állítva, hogy újabb csapategységeket küldenek Görögországba. A tények világosan megcáfolták ezeket az állításokat.

Berlinből jelentik (NTI): Bulgária nyugati határától Szerbiába előretörő német csapatok, egyes részei görög földön angol csapatokkal kerültek érintkezésbe. A britek erős egységei hadászati pontokon, elsősorban hegyvidékeken álltak be magukat. A német gyalogságnak sikerült a páncélosok és légierő támogatása nélkül az ellenséget visszavetni. A rohamtűzesség tüztől támogatott rohamosztagok behatoltak és réseket ütöttek a nagyobb erők számára. Kemény harc után a görögöket visszavetítették állásaikba és kikényszerítették a német csapatok átkelését egy fontos szoroson, több száz foglyot ejtve, köztük középangliai utászokat, ausztráliaiakat és az új-

zélandi hadosztály sok tagját. Nagymennyiségű fegyvert és lőszert zsákmányoltak.

LAURISSA FELE TÖRNEK ELŐRE A NÉMET CSAPATOK

Stockholmból jelentik (NTI): Az angol rádió szerdán délután a következőket jelentette be: Eddig meg nem erősített hírek szerint a németeknek sikerült a szaloniki öbölnél a görög vonalat átörri és gyorsan Larissa felé közelednek.

Berlinből jelentik (NTI): Szakadatlan kemény ellenséges védekezés ellenére a németek újabb tért hódítottak Görögország északnyugati felében. Ugyanakkor sok foglyot és harci eszközt zsákmányoltak. Az angol főhadiszállás azzal indokolja meg a görögök visszavonulását, hogy pusztán hadászati okokból kaptak parancsot, hogy vonuljanak vissza Északnyugat-Görögországból, valamint a szomszédos határvidékről.

Londonból jelentik: A Reuter iroda közli, hogy a jugoszláviai katonai helyzetről Londonba érkezett legújabb hírek szerint a helyzet lényegesen rosszabbodott. Azt hiszik, hogy a háború kisebb-nagyobb terjedelmű guerilla-harcokban folytatódik majd.

Hat szerb hadosztályt örölt fel két német hadosztály. Nyolc tábornok is van a foglyok között

Berlinből jelentik (NTI): Óráról-órára több jelentés érkezik be a megvert szerb sereg fegyverletételéről. Két német hadosztály egységei hat szerb hadosztályt örölték fel. A foglyok között nyolc tábornok is van.

Berlinből jelentik (Stefani): A német és olasz hadijelentések megerősítették a szerb hadsereg megsemmisítését. Csupán néhány elszigetelt különítmény fejt ki ellenállást. A szerb hadsereg parancsnoksága csupán elméletileg áll fenn, mint ahogy nincs

olyan központi kormány sem, amely hatalmat tudna gyakorolni. Berlinben igen jellemzőnek tartják azokat a híreket, amelyek szerint Szimovics helyére egy másik tábornok kerül és a kormány több tagja Törökországba menekült. A Szimovics által letartóztatott államférfiakról úgy tudják, hogy Cvetkovicsot a német csapatok megmentették. Nem tudnak azonban semmi a volt külügyminiszterről.

Berlinből jelentik (NTI): Napról-napra szaporodik a német csapatok

nak Szerbiában ejtett zsákmánya. A menekülő ellenség visszavonulási útjain mindenütt hadianyagot hagyott hátra. A német kezekbe kerülő hadianyag és felszerelési tárgyak egyrésze még használható állapotban van.

ISMERETLEN HELYEN TARTÓZKODIK A SZERB KIRALY ÉS FELELŐS KORMÁNYA

Rómából jelentik (Stefani): Illetékes körökben nem erősítették meg azokat a híreket, amelyek szerint a szerbekkel fegyverszünet állana küszöbön. Miközben a németek egyre kisebb területre szorítják a szerbeket, az olaszok egymásután foglalják el a dalmát városokat, úgy hogy a szerbek a hegyek közé szorulnak és teljesen elvesztik kapcsolataikat a külvilággal. A harcok megszűnése csak rövid idő kérdése.

Berlinből jelentik (NTI): Politikai körökben nem erősítik meg azokat a híreket, amelyek arról szólnak, hogy tárgyalások folynak a szerbiai ellenségeskedés megszüntetéséről.

Kételkednek abban is, hogy egyáltalában volnának olyan vezető személyiségek pillanatnyilag Szerbiában, akik haláskörükkel fogva ilyen értelmű megegyezést köthetnének. Egyes alárendelt szerb hatóságok tettek ajánlatokat az ellenségeskedés beszüntetésére. Nem fegyverszüneti kérelemről volt szó, csak megadásukat ajánlották fel.

A katonai események olyan állapotot leremtettek, hogy fegyverszünet már nem jöhet szóba, mert a szerb hadsereg már teljesen felbomlott. Azt sem lehet tudni, hogy hol tartózkodnak a Szimovics kormány tagjai. Erről sem Berlinben, sem Belgrádban sem másutt nem tudnak semmit. Olyan hírek is vannak, hogy Szimovics elhagyta az országot és más személy helyettesíti. Péter király holléte sem tudnak semmit. A régi kormányról csak annyit tudnak, hogy Cvetkovics miniszterelnököt egy német vezető katonai személyiség kiszabadította és most biztonságban van.

ANGLIA MÁR NEM NÉZI NAGY BIZAKODASSAL A SZERBIAI HELYZETET

Amszterdamból jelentik (NTI): Londonba érkezett értesülés szerint a szerbiai helyzetet már nem lehet valami nagy bizakodással szemlélni. Egységes terv és főparancsnokság már nincsen.

Berlinből jelentik (NTI): Egy német hadsereg-csoport a szerb hadsereg maradványaival vívott küzdelem során 75 repülőgépet, 45 löveget, 30 aknavetőt, 50 gépfegyvert és sokezer lőfegyvert zsákmányolt.

Berlinből jelentik: Mint a Német Távírtani Irodának jelentik, a német véderő hatalmas csapásai során egy német hadosztály egymaga 18 ezer szerbet ejtett foglyul, 30 löveget, 25 aknavetőt és sok más, eddig áttekinthetetlen hadieszközt zsákmányolt. Egy másik német hadosztály ötezer foglyot ejtett, köztük egy tábornokot is, valamint megszámlálhatatlan mennyiségű felszerelési tárgyat zsákmányolt. Egy harmadik német hadosztály hatezer szerb katonát ejtett foglyul, köztük két tábornokot, három ezredest és 51 magasrangú tisztet. Az előnyomulást egyidőre meg kellett állítani, mert a foglyok óriási lömege és a zsákmányolt járművek eltorlaszolták az utat.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a MAGYAR LAPOK-at.

Frenczel Sándor

tükör és üvegcsiszolda

Tábla-üveg nagy raktár

Képkerekezés

Falburkoló üvegcsempék gyári lerakata

Nagyvarad, Szt. János u. 44-48.

Telefon: 19-13

Belvárosi mozgóban

A BORGárdonyi Géza örökbecsű népszínműve.
Jávör, Rózsahegyi, Kery Panni.Telf. 13-51. Korona Filmszínház Kossuthu. 1
MA (volt Dorian) MA**Édes mostoha**Tasnádi F. Mária, Páger Antal, Mály G.,
Péchy Gizi gyermekszár.

APOLLOBAN

Szombattól

Deanna Durbin

legújabb énekes, zenés, táncos vígjátéka

Három kis angyal

Pénteken utoljára:

Karády Katalin: Egy tál lenese

Közgyűlési meghívóA „Delta” Építő R. t. nagyváradai be-
jegyzett cég 1941. évi április hó 28-án
déli 12.30 órakor tartja saját üzleti he-
lyiségében (Bémer tér 4. szám)

rendes közgyűlést,

amelyre a t. részvényesek azzal hivat-
nak meg, hogy a közgyűlésen csak
oly részvényt lehet jogokat gyakor-
olni, mely a közgyűlést megelőző nap
déli 12 órájáig a vállalat vagy az
Egyesült Bank R. T. Nagyvárad pénztá-
rájánál letétetett.

Tárgysorozat:

1. Az Igazgatóság jelentése a lefolyt
üzletévről.
2. Az 1940. évi zárszámadások elő-
terjesztése és elfogadása, a felügyelő-
bizottság jelentése és az Igazgatóság
és felügyelő bizottság részére a fel-
mentvény megadása.
3. Felügyelő bizottság tagjainak
megválasztása.
4. Esetleges indítványok.

Nagyvárad, 1941. április hó 15.

Az Igazgatóság.

Igazgatósági jelentés az 1940. üzletévről Tisztelt Közgyűlés!
Az 1940. évben a bizonytalan gazda-
sági viszonyok miatt téglat nem gyár-
tottunk. A munkásoknak katonai szol-
gálatra történt ismétlődő behívása,
ugyszintén a szükséges szén és fa be-
szerzésének nehézségei indokoltá tették
ezen elhatározásunkat.A múlt évben számottevő építkezés
nem volt, bár az 1939. évi gyártásunk-
ból 477.000 darab téglát és 120.000 darab
cserep rendelkezésünkre állott, ennek
nagy része még 1940. év végén is rak-
táron maradt. Hasonló volt a helyzet
a cement és a gipsz áru üzletünkkel is.
Meg kell emlékeznünk arról a körül-
ményről is, hogy a Katonai Parancs-
nokság 1940. november havában ható-
sági vezetőt rendelt ki gyárunkhoz ki
azt herbe adta.Miután a szerződés több pontját a
bérlő nem tartotta be, minden remé-
nyünk meg van arra, hogy amennyi-
ben nem sikerülne a bérlővel egy
vállalatra előnyös békés megálla-
pítást létesíteni, úgy peres úton a bíró-
ság e kényszereszerződést megszünteti.Javasoljuk, hogy a régi felügyelő-
bizottság 1941. évre is megválasztassék.
Nagyvárad, 1941. április 15.A Delta építő r. t.,
Igazgatósága.„Delta” Építő R. T., Nagyvárad, Mér-
leg számla 1940. december 31. Vagyton
Pénztár 1.614.69, Értékpapírok 137.448 —
Gyárterület 50.000 — Épületek 73.000 —
Gépek 50.000 — Téglát és cserep kész-
áru 22.577 —, Téglagyártásra elkészített
föld 2.404,30, Beton és gipsz áru
6.875,59, Különböző anyagok 4.151,82,
Folyószámla adósság 6.231,82 Folyó évi
veszteség 14.068,23, Múlt évi nyereség
áthozat 3.627,37, 10.440,86, Pengő
364.745,08, Teher, Alaptőke 13.333,33,
Tartalékalap 9.975,73, Kétes követelések
tartaléka 27.774,3, Folyószámla hitelle-
zők 338.658,59, Pengő 364.745,08.Nyereség-veszteség számla, 1940. de-
cember 31. Veszteség. Személyzeti fize-
tetek 6.222,45, Adó és illeték 4.307,03
Általános költség 3.880,99, Társadalmi
Biztosító Intézet 559,01, Kamatok
226,06, Veszteség Téglát és cserep áru
284,28, Veszteség Hephaistos cserep
áru 302,53, P. 15.782,35, Nyereség.
Múlt évi nyereség áthozat 3.627,37, Ce-
ment üzem nyeresége 1.714,12, Folyó
évi veszteség 14.068,23, Múlt évi nyere-
ség — 3.627,37, 10.440,86, Pengő 15.782,35.
Az Igazgatóság: Horváth Árpád s. k.,
Dr. Patkó Elemér s. k., Pinter István
s. k., Dévald László s. k., Dr. Ulfert
József s. k. A Felügyelő bizottság:
Máthé Pál s. k., Salamon Miklós s. k.,
Krause László s. k.**GAZDASÁGI ÉLET****A magyar szövetkezeti jogszabályokat
kiterjesztették az erdélyi területekre is**

(Folytatás.)

Mind a rendes, mind a rendkívüli
felülvizsgálatot a Szövetség szakértői
vagy egyéb tisztviselői végzik. A vá-
lasztmány a felülvizsgálattal az egyes
központok szakértőit vagy más tiszt-
viselőit is megbízhatja. A felülviz-
sgálók a felülvizsgálat körében tudó-
másukra jutott adatokat sem szolgál-
tadójukkal, sem harmadik szemé-
lyekkel nem közölhetik, a felülvizsgá-
latról készített jelentésüket a választ-
mány elnökének kötelesek átadni. A
jelentéseket az elnök megvizsgálja, il-
letőleg megvizsgálhatja és a szükség-
hez képest a választmánynak előter-
jesztéseket tesz. A választmány elnö-
két, a felülvizsgálati iratok megviz-
sgálásával megbízott tisztviselőket és
a választmány tagjait a felülvizsgál-
ati iratok és a választmányban tár-
gyalt ügyek tekintetében harmadik
személyek irányában — kivéve a kor-
mánybiztosnak tett közléseket és a
pénzügyminiszterhez intézett jelenté-
seket — titoktartás kötelessége terheli.A választmány a felülvizsgálatra
vonatkozó iratokat hatósági eljárás
során — ideértve a bírói eljárást is —
a hatóságnak rendelkezésére bocsá-
tani vagy felmutatni nem köteles.
A választmány elnöke, a felülvizsgálati
iratok megvizsgálásával megbízott
tisztviselők és a választmány tagjai,
ugyszintén a felülvizsgálati elvégzésére
kiküldött felülvizsgáló vagy más al-
kalmazott a felülvizsgálattal körében
tudomására jutott tények vagy a fe-
lülvizsgálat alapján tett intézkedések
tárgyában tanúságtételre nem köte-
lesek.Az előbbi bekezdés rendelkezéseit
nem lehet alkalmazni:

1. ha a titoktartási kötelezettség
alól a hivatalból hozza intézeti meg-
keresésre a pénzügyminiszter — a
választmány elnökének meghallgatá-
sa után — felmentést ad;
2. azokra az észrevételekre, ame-
lyeknek a felülvizsgáló szövetkezeti
közgyűlése elé terjesztése elrendelte-
tt.

A Szövetség igazgatóságának javas-
latára a választmány a 6. § második
bekezdése aló eső szövetkezetek fel-
ügyeletét és ellenőrzését — ideértve
a 6. §. negyedik bekezdésében emlí-
tett jogkört is — arra a szövetkezeti
központra bízhatja, amelynek az il-
lető szövetkezet tagja. Ilyen esetben
is fennmarad a választmánynak, il-
letőleg a kormánybiztosnak az a ha-
tásköre, hogy a szövetkezettel ren-
dkívüli felülvizsgálatot végeztethessen.
A megbízást a Szövetség igazgatósá-
gának javaslatára a választmány bár-
mikor visszavonhatja.

8. §.

A Szövetség a tagjai sorába nem
tartozó szövetkezetek felügyeletével
és ellenőrzésével felmerülő költségei-
nek fedezésére a szövetkezetektől évi
átalányösszegben megállapított hoz-zájárulási díjat szedhet. Megállapo-
dás hiányában az átalányösszeg mér-
téke tekintetében a Szövetség igazga-
tósága által időnkint megállapított és
a pénzügyminiszter által jóváhagyott
általános szabályozás irányadó.

9. §.

Bármely szövetkezeti központ el-
rendelheti a kötelekbe tartozó szö-
vetkezet feloszlását, ha a szövetkezet
a törvénybe vagy alapszabályaiba üt-
köző tevékenységet folytat, a törvény-
ben vagy az alapszabályaiban meg-
határozott kötelezettségeknek felhí-
vás ellenére sem tesz eleget, ha a szö-
vetkezet vagyona veszteségek követ-
keztében annyira csökkent, hogy a
szövetkezet kötelezettségeinek eleget
tenni nem tud, vagy alapszabályszerű
célját megvalósítani nem tudja, vagy
a szövetkezet működése egyébként a
közérdeket veszélyezteti.

Az előbbi bekezdésben említett

okokból a szövetkezet feloszlását a
szövetkezet gazdasági célja szerint il-
letékes miniszterrel egyetértve a pénz-
ügyminiszter is elrendelheti.A központ igazgatóságának határo-
zata, illetőleg a pénzügyminiszter
rendelete alapján a cégbíróság a szö-
vetkezet feloszlását a cégjegyzékbe
bejegyezteti.Az 1875: XXXVII. t.-c. 248. §-ának
rendelkezése érintetlenül marad.

III. FEJEZET.

Az erdélyi szövetkezeti központokra
vonatkozó rendelkezések.

10. §.

Szövetkezeti központ csak szövet-
kezet alakjában működhetik. Fel-
adata a tagszövetkezetek szükségle-
teinek ellátását célzó tevékenység ki-
fejtése, a tagszövetkezetek céljainak
előmozdítása, valamint a szövetkezeti
eszmé terjesztése, továbbá a tagszö-
vetkezetek ügykezelésének felügyelete
és ellenőrzése.A cégjegyzékben fel kell tüntetni,
hogy a szövetkezet a jelen rendelet
hatálya alá tartozó szövetkezeti köz-
pont.Minden szövetkezeti központ köte-
les a Szövetségbe tagul belépni.

(Folytatjuk.)

**Továbbra sem működhetnek a katonai
köz gazgatás által betiltott vállalatok**Nagyvárad. Saját tud. A Magyar
Lapok többször foglalkozott olyan
esetekkel, amikor a katonai közigaz-
gatás által betiltott vállalatok, üze-
mek és üzletek újból megkezdtek mű-
ködésüket. A betiltott üzemek és vál-
latok tulajdonosai, vagy engedélye-
sei természetesen jogorvoslatlalt ígve-
keztek élni a reájuk nézve sérelmes
intézkedések ellen és ez több esetben
sikerrel is járt, amennyiben Nagyvá-
radon is több üzemet újra megnyitott
zsidó vagy román tulajdonosa.Kolozsváron is ugyanez történt. A
kolozsvári másodfoku iparhatóság
azonban biztos helyzetet akart terem-
teni s erre minden oka meg is volt,
mert a katonai közigazgatás megszü-
nt után egy miniszterelnöki rendelet
kimondotta, hogy a katonai közigaz-
gatás intézkedései végérvényesek.A kolozsvári másodfoku iparható-
ság ezért kérdést intézett az erdélyi
miniszteriumhoz s kérdésére a követ-
kező tartalmú leíratot kapta:A miniszterium tudomására jutott,
hogy a visszacsatolt keleti és erdélyi
országokban olyan személyik is meg-
kezdtek az ipar gyakorlását, akiknek
vállalkozásait a katonai közigazgatás
tartama alatt a katonai hatóság betil-
totta, illetőleg, akiktől a katonai ha-
tóság az iparjogositványt megvonta.Ezek a személyek vállalkozásuk
megkezdését a 9330—1940. M. E. számú
rendelet 2. paragrafusának első bekez-
désére alapítják. Ez a bekezdés a kö-
vetkezőképpen hangzik: „Akik a keleti
és erdélyi országrészen az 1940. évi
augusztus hó 30. napja előtt kaptak
iparnak gyakorlására jogositványt, az
ipari eredeti iparjogositványuk alapjánmindaddig folytathatják amíg a m.
kir. miniszterium újabb rendelettel
másként nem rendelkezik”.E rendelkezés helyesen csak akként
értelmezhető, hogy az 1940. augusztus
30. napja előtt kapott iparjogositvány
alapján az ipart csak azok folytathat-
ják, akiknek iparjogositványa a 9330
—1940. M. E. számú rendelet hatály-
balépésének napján, 1940. december
22-én is érvényben volt és iparuk
gyakorlását a hatóság nem korlátozta.Nem engedhető meg azonban az
olyan személy iparüzése, akitől a
magyar közigazgatási hatóság az
iparjogositványt jogerősen betiltot-
ta. A katonai hatóságok által tett
intézkedések ugyanis, amennyibe
utóbb ellentétes rendelkezés nem
történt, érvényüket megtartották.Abban az esetben, ha a fél a kato-
nai hatóság intézkedése ellen jogor-
voslattal élt, az ipart mindaddig nem
lehet gyakorolni amíg a jogorvoslat
elbírálására illetékes közigazgatási
hatóság a katonai hatóságnak az ipar
gyakorlását tiltó határozatát meg
nem változtatja.Mindazokban az esetekben, ame-
lyekben a katonai közigazgatási
hatóság jogerős intézkedésé el-
nére az iparhatóság a félnek az
iparjogositványt visszaadta, az
iparjogositványt újból vissza kell
vonnai, illetőleg, ha a fentiek el-
nére az iparhatóság a félnek az
ipar gyakorlását megengedte, ez
az intézkedést hatálytalanítant kell

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZAM.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Egész évre 30.
 fél évre 15, egy óra 2.50 pengő
 Egyes szám ára 10 fillér

Telefon: 12-27

Postatakarékpénztári számszámlánk
 száma: 72.301.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem
 adunk vissza

Csütörtökön mutatkozik be a kormány a Felsőházban. Budapestre jelentik: (MTI) A felsőház 24-én, csütörtökön délelőtt fél 12 órakor a képviselőház folyó be 24-én délelőtt 10 órakor tart ülést, amelyeken a kormány bemutatkozik.

Szülősgazdák figyelmét felhívja az EMGE, hogy legyengült, pusztuló szülőket meggyógyíthatják PETI-SÓ fejtárgyázzal. Koppány Rezső, az EMGE kirendelt vezetője.

MÉRNÖKÖK FIGYELMEBE. A Mérnök- és Építész-kamara megbízásából közlöm minden nagyváradi és biharmegyei kartársammal, hogy bár a kamarába való felvételi határideje ez év december 31-ike, mégis mindenki igyekezzen a belépési nyilatkozatát a megkívánt okmányokkal felerősítve egyenesen a kamara címére: Budapest, V. Szalay-utca 4. n. n.él hamarabb beküldeni. A szövetségi társasvárosra e hónapban a légvédelmi rendeletek miatt elmarad a Szövetség nevében kérem a kartársakat, hogy szövetségi kérdések megbeszélése céljából minden vasárnap délelőtt 12 órakor a Katolikus Kör „Mátyás” pincéjében szíveskedjenek megjelenni. *Ursziny Pál.*

ÜGYVÉDI IRODA MEGNYITÁS. Dr Czeglédy Miklós, a nagyváradi magyar ügyvédi kar régi tagja, katonai közügyről megbízatásának lejártával, régi ügyvédi irodáját Nagyváradon, Széchenyi tér 18. szám alatt (kir. törvénytörvény mellett, volt közjegyzői irodá) újból megnyitotta.

TEMETÉS. Özv. Hajdu Antalné 67 éves korában meghalt. Temetése ápr. 18-án d. e. 10 órakor lesz a Rulikovszky-temetőben lévő Steinhenger-kápolnából. Caritas.

Nemzetgyalázók és tolvajok felett ítélték a nagyváradi törvénytörvények. Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradi törvénytörvény ötös tanácsa csütörtökön hozott ítéletet Juhász János nagyváradi lakos ellen — aki tudomásunk szerint vasuti tisztviselő — nemzetgyalázás vétségért. A törvénytörvény Juhász 500 pengő pénzbüntetésre ítélte, melyet havi 10 pengős részletekben fizethet. — Egy nemzetgyalázási pert elnapolt a törvénytörvény másik hasonló ügyben zárt tárgyalást tartottak. — Dr Gavallér László büntető egyes bíróság három kiskoru tolvaj felett ítélték. A kiskorúak egy-két hónapi fogházat kaptak pokróc, zsák lopásért. Az ítélet jogerős.

Száznál több halottja van a mexikói földrengésnek. Mexikóból jelentik: (NTI) A mexikói nagy földrengés következtében Colima városban 35 halotton kívül Tuxpanból száz halottat és 85 sebesültet jelentenek. Más helyeken is vannak áldozatok. Számukat még nem közlik. Colima környékén a legnagyobb nehézséget az ivóvízhiány okozza. A közelben folyó síncsen.

TIZEZER AMERIKAI BANYAMUNKÁS SZTRÁJKBALÉPETT. Newyorkból jelentik: (NTI) Glacebayból érkezett jelentés szerint a Cape Breton 12 szénbányájában tízezer bányász abbahagyta a munkát. Az American Car and Toundrey Comp. 1400 acélmunkása két héten belül másodszor lépett sztrájkba, hogy elismertesse szakszervezeti jogait. A gyár angol fejtárgyázzal rendeléseket készít.

A földrengéstől beomlott ház holtra zuzott két munkást. Bukarestből jelentik: (MTI) Ploestiben egy a földrengés által megrongált ház a benne dolgozó munkásokra szakadt. Két munkást holtan huztak ki.

A Közelelmezési Hivatal értesíti a pékeket és érdekelteket, hogy a szemle sűtését és árusítását a mai naptól további rendelkezési beszünteti. Közelelmezési Hivatal.

Kivégezték a galaci gyilkos gépkocsivezetőt. Bukarestből jelentik: (MTI) Galachan szerdán este kivégezték Vadel gépkocsivezetőt, aki meggyilkolt és kirabolt egy adópénztáros

A VISSZAFOGLALT TERÜLETEKRE KÉT HÉTIG NEM UTAZHAT MAGÁNSZEMÉLY. Budapest. A MTI. jelenti: A honvédezővezérkar főnöke nemcsak a Duna-Tisza közti megszállott területekre, hanem a honvédecsapatok által elfoglalt valamennyi területre kiterjesztette a 14 napos be- és kiutazási tilalmat.

138.336 lakosa van Pozsonynak. Pozsonyból jelentik: (Bud. Tud.) A *Gárdista* című lap közli az állami statisztikai hivatal előzetes jelentését a december 15-én tartott népszámlálás pozsonyi eredményéről. A statisztika szerint Pozsony, amelynek lakossága 1910-ben 78.229 volt, most 138.336 ezer lakosú város. Az elmúlt harminc év alatt tehát 77.10 százalékkal szaporodott a lakosság. Nemzetiségi megoszlás szerint Pozsony lakosságának összetétele a következő: Szlovák: 69.990; ebből külföldi 3115. A szaporodás a harminc év előtti állapottal szemben 34.346. Cseh: 4971, ebből külföldi 3937. Ruthén: 877; ebből külföldi 363. Német 30.788; ebből külföldi 2870. Magyar 15.883; ebből külföldi 2686. Zsidó 15.109; ebből 2946 külföldi. Cigány 82; ebből 10 külföldi.

Folyóirat-szemle

A Hid. Ma jelent meg a Hid 17. legújabb száma, amely érdekességben és tartalma szépségében semmivel sem maradt el a husvétit szám rendkívüli sikerétől. A Hid legújabb száma két folytatásos regényét közli Tamási Áron és Tersánszky I. Jenőnek. A legújabb Hid számából kiemeljük még: P. Ábrahám Ernő krónikáját, Fekete István Hunyady Sándor. Kerekesházy József novelláit. A Hid világhíradója a balkáni és afrikai háborúkról közölt érdekes képeket. Rendes rovatait: az Inyemester, Asszonyom! Divat! Rejtély „Amit az élet ír” pályázat, anekdoták és Márkus Erzsébet cikkei töltik ki. Főszerkesztő Zilahy Lajos, felelős szerkesztő Kállay Miklós. Megjelenik minden hét keddjén. Mutatványszámot készségeggel küld a kiadóhivatal: Budapest, VII. Erzsébet körút 7. sz. Előfizetési díj: egynevetű évre 6. fél évre 12 egész évre 24 pengő, mely havonta 2 pengőnként is fizethető.

SZINHAZ

A KALAND sikere Nagyváradon

Hónapok óta minden este telt házuk előtt játsszák a budapesti Nemzeti Színház kamaraszínházában Márai Sándor mélyértelmű színművét, a Kalandot, amely oly nagy feladatokat ró a színészekre, hogy bármennyire kívánatosnak tartjuk is irodalmi igényeket kielégítő, komoly darabok színrehozását, bizonyos aggodalommal nézünk a nagyváradi bemutatóra. Szinte elképzelhetetlennek tartottuk, hogy a Szigligeti színház drámai együttese amely mostanában minden héten új és új prózai darab bemutatására kénytelen készülni s emellett operettekben is foglalkoztatást nyer, be tudja tanulni és kellőképpen ki tudja dolgozni Márainak ezt az elejétől végig átható, letisztult sikon mozgó, nehézveretű, tisztán irodalmi eszközökkel ható drámáját. S mindjárt le kell szögeznünk, hogy kellemesen csalódtunk: színészeink szép munkát végeztek, folyamatos, átgondolt, lebilincselő előadást nyújtottak és rendkívüli műveltséget szereztek annak a kisszámú közönségnek, amely az igazgatóság irodalmi törekvéseit és az együttes nagy erőfeszítését figyelemre méltatta és megnézte a Kalandot.

Mi legyen az élet célja? A boldogságra való törekvés vagy a hivatás teljesítése? Helyesebb-e egyetlen szeretett személyhez fűzni az életet, vagy pedig az emberiség szolgálatába kell szegődni, amely nagy hivatásvállaláshoz képest csak kétes értékű kaland lehet az, amit a szerelem és jólét boldogsága nyújt? Mi rejti magában több szenvedés, több csalódás, nagyobb önszeamlás lehetőségét: az eszmékért folytatott küzdelem, vagy a megalkuvás az élet valóságával? Ezeket a kérdéseket veti fel az író a három felvonásos, hatalmas feszültségű drámájában s a feleletet körülbelül így adja meg: Szenvedni, csalódni minden területen kell, mert az életnek kerülhetetlen törvénye ez: összeomlás mindkét életfelfogás gyakorlatában bekövetkezik, de a magasabbrendű ember az önzetlen, a mások szenvedését enyhítő munkában megtalálja a kiutat a romok alól.

Az egyetemi orvostanár, aki itjább éveiben tudományos kutatásoknak szándékozott szentelni életét, feladta ezt a harcot s a könnyebb érvényesülés útjára lépve, előkelő pozíciót küzd ki magának, amelyben élete legtöbb tartalmát fiatal felesége szerelmében, az asszony külső jólétének szolgálatában találja meg. De boldogítottak érzett törekvéseiben figyelmen kívül hagyja az asszony lelki és testi életét egyaránt, s ez feltaroztathatatlannul bukásához vezet. Meghitt munkatársának a tanársegédnek személyében megjelenik a férfi, aki elragadja tőle az asszonyt. Először az ember omlik össze a nagyhirű orvosprofesszorban, de aztán az orvos is, mert szörnyű vívódásai közben azt a felfedezést is kell tennie, hogy felesége már hónapok óta halálos beteg s ő, az orvos, elmulasztotta, hogy idejekorán ráta vassén a kór pusztításának. Megbűnteti ösmagát: beleegyezik az asszony távozásába, de rettentő büntetéssel: útja a gyengejellemtű csábított is: kötelezi őt hogy a biztos halál felé hanyatló asszonyt ápolója és gondviselője legyen, annak utolsó lehelletéig. A kettős önszeamlás alatt szétmorzsolódott ember előbb mindent fel akar égetni maga kö-

rül, de nagy belső tusakodások után felébred benne a kötelességérzet és megmarad az emberi szenvedés gyógyításának önzetlen szolgálatában.

Az orvostanár nehéz szerepében Sármasz — talán a méltóságot túlságosan kihangsúlyozó első jelenetét kivéve — mélysegesen emberi, nemesen átértett, a lélektani helyzeteket közvetlenül érzékeltető alakítást nyújtott. Szép, meleg beszédével végig fenn tudta tartani az érdeklődést az író súlyos mondanivalói iránt és maradék nélkül megértette azokat. Molnár Iván helyenként kissé éles hanghordozásával rapszodikus modorával már nem illeszkedett bele eléggé a darab fojtott, nyomasztó légkörébe. Meglepetés volt Fülöp Viola elismerést érdemlő alakítása. Nagy jeleneteiben, midőn az elhanyagolt asszony sorsa ellen lázadozik s később midőn ösztörtörtén férje nagylelkűségének hatalma alatt a visszamaradás engedélyéért eseng, oly őszinte hangokat ütött meg, hogy mindenkinek mélyen a szívébe markolt. Fónay Márta orvosnőjével megmutatta, mennyire alkalmas komoly feladatok megoldására. Borsos Manci mint mindig, most is stílusos volt az asszisztensnő szerepében, de Barsi Béla, a vidéki orvos figuráját épp abban a jelenetben rajzolta kevésbé élethűséggel és kevésbé mély átgondolással, ahol az egész darab alapeszméje világosodik meg valóban megdöbbentő drámaisággal.

A Kaland előadását rövid műsor vezette be a Délvidék elfoglalásának megünnepléseként. Molnár Iván a Szózatot szavalta, Tabéry Géza méltatta a Bácska visszatérésének jelentőségét és a társulat egész együttese a Himnusz énekelte el. (j. b.)

A színházi iroda közleményei:

— **Mágnás Miska.** Szombaton délután 3 órakor filléres helyárrakkal kerül színpadra a felújító előadás paradés szereposztásában. Helyárak 30 fillértől 120 fillérig.

— **Vadvirág — operett reprisz.** Szombaton este, vasárnap délután és este Andri-Eisemann óriási sikerű operettjét eleveníti fel a színház együttese teljesen új betanulásban, új rendezésben és paradés szereposztásban. A címszerepet Komlós Juci játssza, akinek a Vadvirág egyik brilliáns alakítása. Az operett többi főszerepét Fónai Márta, Rappert Dódi, Horváth Mici, Keleti Aranka, Tanay Emil, Molnár Iván, Nagy Ferenc, Felhő Ervin, Bihari Zoltán, Barsy Béla játssza. A Vadvirág szombat este 7, vasárnap délután 3 és vasárnap este 7 órakor lesz a színház műsorán mindenkor rendez helyárrakkal.

— **Hétfőn este — filléres helyáru előadásban az Elnémult harangok** című nagyhatású színmű lesz műsoron. A helyárak erre az előadásra 30 fillértől 120 fillérig.

Heti műsor:

Csütörtökön este 7 órakor: **Kaland.**
 Pénteken este 7 órakor: **Kaland.**
 Szombat délután 3 órakor: **Mágnás Miska.** Filléres helyárrakkal. Helyárak 30 fillértől 120 fillérig.

Szombat este 7 órakor: **Vadvirág.** — Vasárnap délután 3 órakor: **Vadvirág.**

Vasárnap este 7 órakor: **Vadvirág.**

Közgyűlési meghívó

Az Egyesült Bank r. t. nagyváradi bejegyzett cég 1941. évi április hó 28. án délelőtt 12 órakor tartja saját üzleti helyiségében (Bémer tér 4. szám)

LXXII-ik rendse közgyűlést,

amelyre a t. részvényesek azzal hivatnak meg, hogy a közgyűlésen csak oly részvényt lehet jogokat gyakorolni, mely a közgyűlést megelőző nap déli 12 órájáig az intézet pénztáránál letételt.

Amennyiben a folyó évi április 28-ra összehívott közgyűlésen keletkező számú részvényes nem jelenne meg és így a közgyűlés határozatképtelen lenne, az újabb közgyűlés 1941. évi május hó 8-án délelőtt 12 órakor lesz megtartva tekintet nélkül a megjelent részvényesek számára.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzletéről.
2. Az 1940. évi zárszámadások előterjesztése, a felügyelő bizottság jelentése, határozathozatal a tiszta nyereség felosztása, valamint az igazgatóság és felügyelőbizottság részére megadandó felmentvény tárgyában.
3. Az igazgatóság és felügyelőbizottság tagjainak megválasztása.
4. A lei összegben szereplő alapítókének pengőre átválttatása és ennek megfelelően az alapszabályok 4-ik szakaszának módosítása.
5. Esetleges indítványok.

Nagyvárad 1941. április 15.

Az Igazgatóság.

Igazgatósági jelentés a 72.ik üzletéről

Tisztelt Közgyűlés!
A bécsi döntéshozatal alapján Erdély egy tekintélyes része és vele együtt Nagyvárad is felszabadult a 22 éves rabságból és visszacsatoltatott az Anyaországba, mely minden magyar ember lelkéből a legmagasabb értekezést váltotta ki.

Az 1940. üzletéről szóló jelentésünket a következőkben van szerencsénk a t. Közgyűlés elé terjeszteni.

Az üzleti év kétharmad része még a román megszállás idejére esik, mely időszakban a fegyveres készletre való tekintettel a kintlevőségeink inkasszálása és különösen a konverziós törvény hatálya alá eső részletfizetések beszedése szenvedtek késedelmet. — A Román Nemzeti Banknál volt visszelszámításunk még a felszabadulás előtt teljesen megszünt, ugyancsak a betéteseinknek is rendelkezésére bocsátottuk az esedékes részleteket.

A „Delta” építő rt. vállalatunk ezévi mérlege veszteséggel zárult, melynek fő oka, hogy az elmúlt évben városunkban semmiféle építkezési vállalkozás nem volt, így a vállalat nem dolgozott és a meglévő készletek is eladatlanul vannak, továbbá, hogy a vállalat a hatósági vezető által berbe lett adva.

A Belényesi malom és villanytelep r. t. vállalatunk a még megszállott román területen maradt és így a vállalat mai helyzetéről pontos képet nem áll módunkban adni.

Mint hogy a bank a vezérigazgató el-távózása folytán vezető nélkül maradt, annak irányítására az igazgatóság nyújt segédkeztet az intézet tisztviselőinek, akik a felügyelőbizottság tagjaival együtt fáradoznak az intézet érdekében. Eppen ezért javasoljuk, hogy részükre 1940. évi december 15-től visszamenőleg rendes havi illetmény állapíttassék meg.

Javasoljuk az 1941. üzleti évre a jelenlegi igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok megválasztását.

Előterjesztjük 1940. évi mérlegünket a felügyelőbizottság által elfogadva, mely szerint a tiszta nyereség az esz-közölt leírások után 5.090.83 pengőt tesz ki, mely összegből a különféle dotációk után még fennmaradó összeg a jövő évre vezetessék át.

Kérjük a t. Közgyűlést, hogy jelentésünket tudomásul venni és a felmentvényt úgy nekünk mint a felügyelőbizottságnak megadni méltóztassék.

Kelt Nagyváradon, 1941. évi április hó 15.

Az Egyesült Bank r. t.
Igazgatósága.

Mérleg számla 1940 december 31-én.
Vagyon: Pénztár 24.532.65, Bankkivételéseink 92.722.58, Értékpapírok

20.893.66, Váltótárca 105.712.45, Folyószámla adások 736.740.27, Konverziós adások 208.314.89, Konverziós adások Román Nemzeti Banknál 141.566.55, Részvényérdekeltiségek 76.533.33, Ingatlanok 916.686.67, Berendezés 07 filler, Különféle adások 48.987.07 Pengő, Összesen 2.372.670.49 Pengő.

Telér: Részvénytőke 1.400.000.—, Ingatlan értéksökkenési alap 60.000. Kétes követelések tartalékolt kamatai 11.660.26, Folyószámla betétek 71.368.94, Könyvbetétek 656.215.84, Hitelezők 5.261.78, Visszelszámítás BNR. 143.276.34, Különféle hitelezők 19.796.50, Tiszta nyereség: áthozat elmúlt évről 3.109.90, Folyó évi nyereség 1.980.93, összesen 5.090.83 Pengő, Összesen 2.372.670.49 Pengő.

Nyereségvesztés számla 1940. dec. 31-én.

Veszteség: Üzletköltségek 28.549.67, Adók és illetékek 4.172.26, Leírások 35.000.— Tiszta nyereség: Elmúlt évi nyereség áthozat 3.109.90, Folyó évi tiszta nyereség 1.980.93, Összesen 5.090.83 Pengő, Összesen 82.612.76 Pengő.

Nyereség: Elmúlt évi nyereség áthozat 3.109.90, Tiszta kamattörvény 45.771.90, Beszedett jutalékok 1416.96, Ingatlanjövdelem 32.314 Pengő, Összesen 82.612.76 Pengő.

Az Igazgatóság: Horváth Árpád s. k., Dr. Patzkó Elemér s. k., Pinter István s. k., Nagy Márton s. k. A felügyelő bizottság: Dévald László s. k., Mathé Pál s. k., Vargha László s. k.

Selyemtenyésztési felügyelőség Nagyváradon

Rövidesen megkezdődik nálunk is a selyemhernyótenyésztés

A földművelésügyi minisztérium selyemtenyésztési miniszteri meghatalmazottjának rendelkezésével selyemtenyésztési felügyelőséget állított fel Nagyváradon. A felügyelőséghez Biharvármegye községei tartoznak. A felügyelőség célja a világháború előtt létesített eperfa-telepítések rendbehozása s a selyemtenyésztés megszervezése. Ezzel szociális célt is valósít meg akkor, amikor minden befejtetés nélkül lehetőséget nyújt egy-egy családnak arra, hogy 4—6 heti munkával 60—120 pengő jövedelemre tegyen szert. Az intézmény nemzetgazdasági jelentőségét nem is kell külön hangsúlyozni. Selyembehozatala ugyanis a mai körülmények között számítani nem lehet, ami önellátásra készíti Magyarországot. S a termelt nyersanyag, miután a feldolgozás minden vonalon belföldön történik, ismét sok munkákezet foglalkoztat.

Hadjelentősége is nagy a belföldi selyemtenyésztésnek, hiszen köztudomású, hogy ejtőernyőket, sebvarró cérnát és más hadfelszerelési cikke-

ket csak valódi selyemből lehet készíteni. Az eperfasítás munkája már az idén megindult és a minisztérium a felügyelőség útján mindent elkövet, hogy a román uralom alatt leromlott eperfaállományt feljavítsa. E célból már a tavasszal nagymennyiségű csemetét küldöttek szét Nagyvárad városának és a biharvármegyei községeknek s ezzel újabb nagymennyiségű csemete kerül szétosztásra.

A tenyésztés május elején kezdődik és június elejéig tart. Az igénylők a felügyelőséghez forduljanak, melynek hivatalos heijisége Nagyváradon Lukács György-utca 40. szám alatt van. A községek legnagyobb része máris be van szervezve. Ahol leg-kevesebb öt tenyésztő jelentkezik, ott külön selyemtenyésztési felügyelőzt képeznek ki, aki némi díjazásban is részesül és ő irányítja a közeg selyemtenyésztését. A tenyésztők számát természetesen a faállomány szabja meg, de még sok jelentkezést figyelembe vehet a nagyváradi felügyelőség.

„Magyar Lapok” gyűjtése az árvizkárosultakért

Ma Nagyszalonta és Szamosdara katolikusai vezetnek

Hála Istennek, mindig vannak, akik az élen állnak. Mindig vannak olyanok, akik szegénységükből is tudnak áldozni a náluk még szegényebbek megsegítésére.

Jó is az, ha a Délvidék felszabadulásának örömmámorában nem feledkezünk meg arról, hogy a Duna mentén rombadől falvak, mindent elvesztett lakosság várják a testvéri kez segélynyújtását. Ne feledkezzünk meg hát egy pillanatra sem. Legyünk méltók önmagunkhoz és az Isten különös támogatásához.

Adakozzunk!

Eddigi gyűjtésünk 9546.29 P
Ujabb adományok:
Lengyel Teréz és Mária 10.— P
Etéd (Udvarhely vm.)
Római Katolikus Hívek
Nagyszalonta 80.— P
Szent Antal nevében, N.-várad 2.— P
Magyar a Magyarért, N.-Várad 33.50 P
Szamosdara (Szatmár vm.) római katolikus hívek adománya: Bagosy Bertalan plébános 5, Kulitár László 1, Szilágyi Jánosné 1.50, Ki-

rály László 2, Király József 1, id. Krisztián Antal 2 Varga György —50, Varga Bertalan 1, id. Bagosy László 1, Állami Iskola. Nő. vendékei 2, összesen 17.— P
Összesen 9688.79 P

1941. El. XXIV. D. 51. sz.

Hirdetmény

Az 1874. évi XXXV. t. c. 15. szakasza értelmében közhírré teszem, hogy a m. kir. Igazságügyminiszter urnak 1941. évi március hó 29. napján 12.096—1941. I. M. E. szám alatt kelt rendeletével a nagyváradi kir. közjegyzővé kinevezett dr. Kotz János közjegyzői irodáját Nagyváradon, Hitler Adolf-utca 2. szám alatt — mely helyiségnek a Rákóczi-út 6. szám alatt van bejárata — a mai napon megnyitotta.

Nagyvárad, 1941. évi április hó 10. napján.

Dr. Ungváry Antal,
kir. törvényszéki elnök.

APROHIRDETÉSEK

Lakás

Kétszobás összkomfortos lakás teljes butorberendezéssel május 1-re kiadó, Vörösmarty utca 16. 283

Elegáns utcai butorozott szoba kiadó, Csengeri u. 2. 279

Kiadó Lukács György u. 40. számon 1 szoba, fürdőszoba udvari butorozott lakás május 1-re. Érdeklődni Csengeri

Keresek központhoz közel modern, egy vagy kétszobás, konyhás fürdőszobás lakást. Címeket a kiadóba kérek. 218

Adás-vétel

PUHAÓLMOT állandóan vesz a Szent László-nyomda R. T. Szilágyi Dezső-utca 5. sz. (Kat. Kör épület.)

Eladó egy jó szekér, egy jó taliga, egy lo után, Kovács Imre, Török Ignác u. 67. 288

Méhek eladók. Cim a kiadóban. 289

Legmodernebb dísháló, kombinált szekények, asztalosok, Szent István (v. Templom) tér 5. 290

Kisvasuti talpát, tíz köbmétert megvételre keres Star téglagyár, Szent László tér 4. 292

Magas árért veszek aranyat, ezüstöt, briliáns tárgyakat, Herbst ékszerész, Nagyvárad, Rákóczi út 3. 202

Légtőlalmi kádak padlásra kaphatók, Kiss Lajos Templom tér 15. 284

Aranyat magas áron veszek, Brát, ékszer javítok, Gyenge István ékszerész, Rákóczi u. 19. 753

Ócska paplan voltát állandóan veszek Szigligeti u. 5. szuterin. 221

Használt férfi ruhát veszek barmifélet, jó áron, Molnár, Bémer tér 1, udvarban. Levelező lap hívásra házhoz megyek. 172

UJSAG makulatura kapható a Magyar Lapok kiadóhivatalában.

Különféle

Felszólított azt a barna fiatal férfit, ki szerda délelőtt az Ipartestületből szürke V. M. jelzésű kalapot elvitte, hozza Szöllősi rét 4. u. 23. alá, mert különben feljelentem. Varga Mihály, pestmester. 291

Hirdessen

a Magyar Lapokban

Fotókópiát eredeti okmányairól szakszertűen készít Foto Aurora, Rákóczi út 8. szám. 281

Állást nyee

Hölygfodrászno, jó munkás azonnal beléphet, Roszler, Csáky u. 10. 286

Állást keres

Elsőrangú gyógymasszirozónó, ki házhoz is elmegy, ajánlkozik, Megtálálható a körösparti Coffeur Salonban. 261

Kiadótulajdonos:

szent László-nyomda RT

Felelős kiadó: **Dr. Scheffler Ferenc**
Szent László-nyomda Rt. igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.